

גור חלון

ארדן על הטיפול בהתחממות: "בממשלה לא יודעים לפעול יחד"

השר להגנת הסביבה אמר את הדברים במושב הקלינטק: "ישראל חייבת להיות מובילה עולמית בתהליך פליטות החממה - ישראל חד משמעית לא מובילה בכך"

מירב אנקורי 13/12/2009

ועידת ישראל לעסקים 2009 מקיימת השנה מושב בנושא קלינטק "בין ירושלים לקופנהגן" אותו מנחה גלן יאגו, ראש חקר שוק ההון מכון מילקן שאמר "המושב יעסוק בקשר הנדרש בין הממשלה לתעשייה כדי להתניע תעשיית קלינטק בארץ, כשהשלב המוקדמים של התעשייה, סובלים מחוסר גב כלכלי ואופרטיבי. איך עושים שישראל לא תפספס את הרכבת ותהיה חלק מהתנופה האדירה של עשייה וכלכלה בתחום הקלינטק בעיקר באירופה אבל בכלל בעולם".

גלעד ארדן, השר להגנת הסביבה: "צריך לזכור למה בכלל צריך שתהיה לנו תעשיית קלינטק בארץ. יש לכך שתי סיבות, ראשית ההתחממות הגלובלית. גם אם ישנם מדענים שסבורים שאין בעיה כזאת רוב המדענים בעולם סבורים שכן וכך הוחלט באו"ם".

"שנית, הרצון להתקדם למדינות העולם ב-OECD. יש פה גם מנועי צמיחה לכלכלה ופוטנציאל תעסוקה למאות אלפי משרות. באנרגיות מתחדשות ומיחזור בייצור דשן מקומפוסט תחומים שונים. כשאנחנו רואים מה קורה היום בהודו סין אנחנו מבינים שתרבות הצריכה הולכת להכיל הרבה יותר כוחות והאדם הולך לצרוך הרבה יותר ממה שכדור הארץ מסוגל לספק. לכן מי שעניו בראשו צריך להבין שהנורמה תהיה התייעלות מקסימלית בצריכת משאבים כמו מים אנרגיה נייר ואחרים".

"הדבר השלישי הוא, שגם אם ביום מן הימים נגלה שפליטת גזי חממה זהו בלוף, עדיין רוב הצעדים שנעשים בכיוון הפחתת פליטות הם נכונים כלכלית ובינאטרס הלאומי הביטחוני כדי להפחית פליטות צריך לנתק את התלות בנפט. כי אם שוק הרכב יושתת לא על תוצרי נפט יחלשו המדינות האסלאמיות הקיצוניות ביותר ויווצר חוסר תלות של המערב בהן".

מהסיבות אלה ישראל חייבת להיות מובילה עולמית בתהליך פליטות החממה. ישראל חד משמעית לא מובילה בכך ובאשמת הממשלה. כי הממשלה צריכה להראות לשוק הפרטי איפה יהיו הביקושים העתידיים ולהאיץ את המעבר לפעולה בזירות האלה. אבל בממשלה אנחנו לא יודעים לשלב ידיים ולפעול ביחד. זה בולט בתחום של האנרגיות המתחדשות.

הממשלה הקודמת הכריזה על יעד של הפחתת 20% עד 2020 וזה לא קורה כי נדרש שיתוף פעולה בין משרדי, משרד התשתיות, משרד החקלאות, משרד הביטחון וכל אחד תוקע את השני. עד שלא יהיה גוף שיאחד מתחתיו את הסמכויות הנוגעות לעניין הזה זה לא יקרה. אי אפשר ליישם שום תוכנית לאומית בלי שראי המערכת נושאים באחריות.

קרוב ל-50% ממי השתייה יהיו מותפלים

עוזי לדאדו, שר התשתיות, אמר כי הוא מסכים עם חלק ניכר מהדברים שאמר גלעד ארדן. "גם לו לא הייתה התחממות גלובלית, היינו רוצים לקדם את הנושא כדי שלא יהיה זיהום אוויר. גם כדי לא להיות תלויים במדינות הנפט, והטעם השלישי הוא שניתן ככה לקדם תעשיות שלנו".

"בתחום הקלינטק פעם אחת יש עיסוק בטכנולוגיה בתחומים מוכחים טכנולוגית ומסחרית. וישנן גם טכנולוגיות העתיד ששם החלו משלב המחקר הבסיסי כולל עד שלב הבתא או הפיילוט, אבל עדיין אין מוצר מסחרי. הדברים האלה עבדו בחו"ל ולא עבדו בארץ: אורמת, לוז וסולל אחריה עושות חיל בחו"ל ולא פה בארץ. בתחום הסולארי להוציא עניין דודי השמש שבהם ישראל מובילה, בתחום הסולארי אני חושב שכאן זז משהו אבל הייתי רוצה לשים את זה בפרופורציה".

"בתחום הביתי של עד 50 קילוואט הממשלה דוחפת והמשק מתחיל לרוץ ברוך השם. הממשלה לא צריכה ללכת מעבר ליצירת התנאים. שני תחומים שעדיין מקרטעים ועדיין נמצאים בצנרת התחום הבינוני של עד 5 מגוואט והתחום הגדול של מעל 5 מגוואט. החלטה של המועצה הארצית לתכנון ובנייה מטפלת בזה. בתחום של מעל 5 מגוואט התחום נמצא בוויכוח חריף בין החשכ"ל לבין משרד התשתיות ולרשות החשמל איך מקדמים את המכרז הזה. מקווה שנוכל לעשות פריצת דרך".

"אני רואה את החשיבות הרבה בכניסה לתחום הזה למרות שישראל נותנת תמריצים ניכרים ביותר לכל תחום. לנו גם חשוב לראות את התעשייה הישראלית את הצ'ופצ'יק של הקומקום שלנו. למשל את תחום ה-CPV בהובלת דב רביב וחברת זניס סולאר, חשוב לנו שיתחברו לגוף עסקי שירים פרויקטים".

"בקרב נכניס לפעולה מתקן התפלה ניכר ביותר בחדרה ובתוך 3-4 שנים סך התפלת המים יהיה בהיקף של יותר מ-600 מיליון קוב מים בשנה. כלומר קרוב ל-50% ממי השתייה יהיו מותפלים. הבעיה היא שנצטרך להגדיל לשם כך את צריכת החשמל ב-6%-9% בשנה".

שתי הערות: גיא הצלמוות של הובלת מיזמים צעירים. זה יכול להיעזר מאוד במדען הראשי ובחממות הטכנולוגיות. בכל מקום שאני מסתובב בעולם אני יכול לקדם תעשיות אנרגיה או מים, אבל אני רואה חלק בלתי נפרד את רצונן של התעשיות להביא לכך שידע יבוא

לכאן ושכלכלית יהיה טעם בפעילות קלינטק, זה גם באחריותה של התעשייה. צריך לקוות שהמטה יהיה כאן. המו"פ. אם נוכל גם לבנות את האופרציות פה בארץ אז הרווחנו. אנחנו עושים מאמצים ניכרים בתחומי המים והאנרגיה החלופית בתמריצים.

היום אנחנו מדברים בשפה אחרת

אבי טמקין בשילוב עם אופירה איילון ממכון נאמן ביצעו מחקר. מה שהממשלה כן יכולה לעשות תמיד מגיע לשאלה מאיפה יבוא הכסף. כשיש לחצים קל מאוד לשכוח דברים כאלה הם לטווח הארוך. אם רוצים שישראל תיהנה מהמשאב שנקרא ידע, צריך שהממשלה תמצא את הדרך לתמרץ את התחום.

ד"ר אופירה איילון ממכון נאמן: "קופנהגן עוד לא נגמרה, אבל למדתי בוועידה דווקא באירועי הצד שבעצם היום אנחנו מדברים בשפה אחרת. העולם של פוסט קוטו הוא לא העולם שהיכרנו עד היום. הוא לא העולם הסולארי ולמחר את סולל עוד ועוד, או השקיה בטיפטוף או דודי שמש. אנחנו חייבים לעבור לשלב הבא. אחת החוזקות שלנו היא החדשנות. בואו נעבור פאזה בחשיבה שלנו ונתקדם הלאה מעבר להשקיייה בטיפטוף".

"בנושא הסולארי, ואנו חוזרים לרכישת סולל על ידי סימנס בעסקה כזאת אני שואלת כמה זמן ייקח עד שיוציאו את הייצור לסיין? הממשלה צריכה בדרכים כאלה ואחרות להבטיח שהעובדים של סולל ימשיכו לעבוד בארץ. מבחינת החולשות אני מצטרפת לטענה שקשה לשרים לשתף פעולה אבל זה כן חשוב לדעת לקבל החלטות ובזה הממשלה מצוינת מה קורה אחרי זה עם הביצוע, המעקב והפקת הלקחים? צריך לקחת את ההחלטות וליישם אותן. כל פעם מוציאים החלטה שהתקבלה לדיון מחדש ולא רואים יישום".

"ההזדמנויות שאני רואה הן העברת טכנולוגיה וידע כמשאב. אלה המושגים החמים עכשיו בקופנהגן. להעביר ידע תמורת תגמול. חשוב מאוד גם לאפשר אתרי בתא כדי שטכנולוגיות יקודמו. וחשוב להבין שאתרי בתא גם יכולים לעלות לנו תקופה מסוימת באיכות אוויר לא מיטבית. המשרד להגנת הסביבה צריך במקרים כאלה ליצור הקלות שיאפשרו לעבוד ולשפר תקלות".

"הרגולציה של הממשלה היא כלי מאוד חשוב אבל צריכה להיות כלי עקבי. אם יש זיגזגים במערכת מערכות גדולות לא יכולות לעבוד עם זיגזגים. הכרחית עבודה לטווח רוק. התמריצים הכלכליים שהממשלה נותנת התאים הפוטוואלטים יכולים לספק 2 מיליארד קוט"ש בשנה. אם ישראל נותנת 1.98 קוט"ש אנחנו מדברים על 4 מיליארד שקל בשנה לטווח של 20 שנה. השוק הפרטי שמסתובב עכשיו הוא של יבואנים של תאים סולאריים מסין. וזה לא השוק שאנחנו רוצים. התמריץ צריך להיות כזה שיעודד יזמים מקומיים וספקים מקומיים".

בוקי אורן התייחס לשתי נקודות על ישראל ועסקים. "כשמדברים על עסקים אנחנו צריכים לראות איפה אנחנו מתמקדים, האם זה עסק מעניין או לא. אני לא מכיר שום תעשייה אחרת מהמים שהעתידי שלה כל כך ברור. יצטרכו יותר מים והמחיר שלהם יעלה. זה עתיד ברור. כרגע השוק חצי טירליון דולר והוא יוכפל וימשיך הלאה. כשאתה איש עסקים אתה הולך להיכן השוק הולך ולא איפה השוק היה אתמול".

"זה שוק שעולה ואין מספיק מודלים כספיים טובים לתמוך בשוק הזה. זה אתגר איך מייצרים מודלים נכונים למימון פרויקטים לעולם המים. השוק הוא לא איך לייצר יותר אלא איך לייצל. אמרו את זה שני השרים הנוכחים פה ובצדק. וכשאתה בא לעשות מימון פרויקט להתייעלות מים אין מודלים. זה אתגר. לגבי ישראל אנחנו 7 מיליון תושבים פה וישנם 7 מיליון יהודים בחוץ. אנחנו כפי שהשר לנדאו אומר חלק מעולם גדול. אז נושא של בתא סייט לאתרים בתחום המים זה קיים. המובילות הישראלית בתחום המים מוכחת".

"מה לא עובד? השיווק המשמעותי של התעשייה החוצה. זו תעשייה שיכולה להגיע ל-10 מיליארד דולר ייצוא. להגיד שאנחנו מוקד חדשנות זה לא בר חדש. אבל מדינת ישראל עד היום ביססה עצמה כמוקד חדשנות צריכה לעבור לשלב הבא שבו היא תהיה מוקד של שיתופי פעולה, שיתוף פעולה בין החדשנות והידע פה בארץ עם חברות זרות בארה"ב ברזיל ושאר העולם. אנחנו לא מחפשים לעשות תהליך של אקזיטים. אם נשמור את המקור של התעשייה הישראלית נייצר בירה עולמית לפתרונות מים פה עם המון שיתופי פעולה. גם מהבחינה הגיאופוליטית לייצב את ישראל כמוקד גלובלי לשיתופי פעולה זה נכון לישראל זה נכון לתעשיית המים זה נכון להיות איש עסקים בתעשייה כזאת".

הלל מילוא, מנהל שותף בקרן אקוהו אגרו: "אני דווקא רוצה להתחיל מאיפה הממשלה יכולה לעזור. אני בוגר תוכנית יוזמה. אפשר בהחלט לייצר מערכת של ערובות שלא תשפיע בטווח הקצר אבל בסדר גודל של מאסה קריטית שיגרום לגופים המוסדיים בישראל להשקיע בתעשיית ההון סיכון בקלינטק בישראל. אם נייצר בתעשייה הזאת רבע ממקומות העבודה שיצרו בתעשיית ההיי-טק המסורתית, ההחזרים על ההשקעות יכסו עשרות מונים ולכן כדאי להתחיל לעבוד על זה מייד".

"אנחנו כמרכז של חדשנות והמצאה, המרכז ההמצאתי של מדינת ישראל אפשר להתייחס אליו כנתון בכל הנוגע לקלינטק. בנושא הבתא יש לי חברה שעושה בתא עם חברת החשמל ב-2 מיליון דולר. לא נעשה באמצעות הממשלה אלא באופן ישיר מול חברת החשמל. בסדר גודל כזה זו יוזמה יוצאת דופן. הטכנולוגיה הזו לו הייתה מיושמת במדינת ישראל הייתה עולה פחות מתחנה פחמית והייתה גורמת לכך שב-25 שנים הבאות לא תהיה תחנה פחמית נוספת בישראל. לחברה קוראים CES והיא פועלת גם בארה"ב. הטכנולוגיה שלה מוכחת".

"אני חושב שחשוב לרכז את חברות שלנו במקומות שהן עושות שלושה דברים: אחד שהן עונות לצורך הכרחי של התעשייה. שנית שיהיו להם פטנטים מאוד חזקים. שיתוף פעולה מבחינת ישראל עם העולם הגדול אנחנו מבצעים כבר שנים ארוכות בתחומי ההייטק המסורתי. אף פעם לא חשבנו שנצליח לפרוס רשתות בינלאומיות בעולם. 8 חברות שלנו בתחום הקלינטק כבר מיישמות שיתופים פעולה עם חברות בינלאומיות".

אשר גרינבאום, יו"ר איגוד תעשיות הכימיה בהתאחדות התעשיינים: "מבחינת התעשייה שם המשחק הוא כושר התחרות. כל הנושא של החדשנות והבתא סייט הם חשובים אבל בסופו של דבר אנחנו רצים חשמל נקי ובמחיר של החשמל הפוסילי או מתחת לו. אחרת

כנשר התחרות של הפיתוחים יכול להיפגע. התפקיד להבנת הוא שבכל הקשור לתעשייה, בוודאי התעשייה הכימית, ובאיגוד התעשייה הכימית אנחנו מרכזים את כלל הנושאים הסביבתיים של התעשייה".

"לא נעשה מאמץ רציני כשבאים לשר להגנת הסביבה. אין לצפות שהוא יאשר בתא סייט שיבדוק טכנולוגיה בבתא סייט אבל שיכול להזיק לבריאות. צריך לשמור על האיזון בין ניסוי פיתוחים לבין הנושא הבריאותי. אני חושב שהקלינטק הוא דבר חשוב וצריך לסייע ולתמוך. אני חושב שאנחנו בתעשייה לא עושים מספיק בהיבט הזה אבל גם החברות שעוסקות בפיתוח לא מספיק פועלות לייצר שיתופי פעולה כדי לקדם את הנושא. בסך הכל בהתייעלות האנרגטית אנחנו די מתקדמים גם לפי מקינזי, אבל צריך להמשיך לעבוד על חיסכון בחשמל".

שלמה שמלצר, מייסד ויו"ר קבוצת שלמה: "אנחנו מדברים כבר 10 שנים על התייעלות באנרגיה. נשאלת השאלה איפה הטעויות מי טעה, היזמים, הממשלה או גורמים אחרים? אני אומר לכם באחריות מלאה, הטעות היא ברגולציה".

"קחו לדוגמה את רשות החשמל. אני מגיע אחרי שנים רבות למצב שאני רוצה להקים תחנות רוח. חברת החשמל מתפת איתי פעולה ויש לה תוכניות מוכנות. הכל מוכן. הבנקים שוק ההון רוצים שאדבר איתם, שאדבר איתם בכסף אבל איך אני יכול לעשות את זה כשאינן עוד תעריף. וכשאתה שואל מה קורה עם תעריף עונים לך ברשות חשמל שאין כוח אדם כדי לעבוד על תעריפים. אז אני שואל אותם, אתם מדברים גבוהה גבוהה אבל אי אפשר ליישם את מה שאתם אומרים בגלל שטויות, בגלל פקידים. ואל תאשימו את חברת החשמל. אני לא יועץ שלה אבל אני עד לשיתוף פעולה מצידה".

"זה פרויקט שהסובסידיה עליו מצדיקה עצמה. בנושא השמש הסובסידיה היא פי 4 מאשר ברוח. למרות שבעולם תחום הרוח גדל בקצב של 25% בעוד שאנרגיית השמש לא צומחת בכאלה קצבים. תנו לנו לעבוד. תנו לנו לעשות עסקים. אם התעריף יהיה נכון אני מודיע לכם שאפשר יהיה לעשות פה 10,000 קילוואט שנה. יש פה רוחות סקרים וסטטיסטיקות. תנערו את הפקידים".